

«І 1917 РІК СТАЄ РЕВОЛЮЦІЄЮ»

Таку назву мала виставка, що була організована до сторіччя початку революційних подій в Російській імперії у 1917 році *Бібліотекою сучасної міжнародної документації* (BDIC) працювала в Hôtel national des Invalides протягом 18 жовтня 2017–18 лютого 2018 рр.

Століття цих подій у Східній Європі збігається зі створенням згадуваної бібліотеки, яка спочатку була книгозбірнею Музею війни, що разом з тим збирала й оригінальні документи: плакати, листівки, фільми, фотографії, ілюстровану пресу... Виставка дозволила побачити невелику частину цих артефактів, що дало можливість зрозуміти, чому саме 1917 рік є синонімом „Револуції”, яка змусила забути про спокій не лише у Східній Європі, але й у всьому світі.

Картини, журнали, плакати, листівки, рукописи, одяг були згруповані у п'ять розділів виставки. Пояснювальні панно, супроводжувані картами, вигідно ілюстрували кожен з них, а невеличкі кінострічки цього періоду поживлявали експозицію.

Розділ 1: Револуція на злеті. Демократичне бродіння започаткований падінням царизму оновлює графічну продукцію

Розділ 2: Револуція зі зброєю. Великі кризи 1917 року, пов'язані із світовим конфліктом, у якому бере участь Російська імперія. Тимчасовий уряд не може втримати рівновагу між військовими вимогами Союзників та мирними планами, що декларуються Советами. Народ все більше і більше настроєний проти війни, і ці почуття були найкраще інструменталізовані В.Ульяновим (Леніним). «Револуційний дефетизм», пораженство дедалі більше посилюється в армії. Більшовицький переворот,

розгін Установчих зборів (5 січня 1918 р.) та мирний договір у Брест-Литовську (3 березня 1918 р.) перетворюють «імперіалістичну війну» в громадянську і саме в цьому контексті розбудовується Червона Армія.

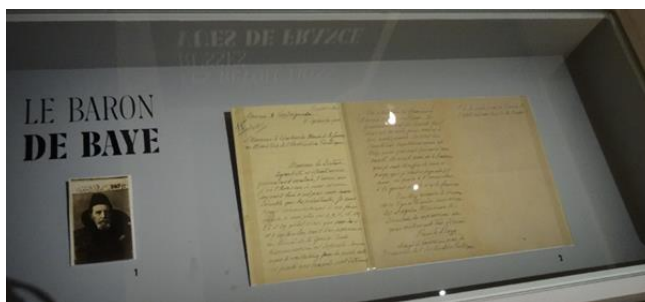

Розділ 3: Уламки імперії та прагнення націй.

В'язниця народів – ось яким був у 1914 році образ Російської імперії, цієї величезної багатонаціональної колоніальної країни, що розкинулася в Європі та Азії. Лютнева революція відкрила шлюзи соціальних і національних вимог на великих обширах – від України до Кавказу, від Фінляндії до Туркестану. Після захоплення влади більшовиками багато регіонів старої імперії проголошують свою незалежність, що супроводжується появою нових банкнот – символів національної державності. Але новостворені держави були змушені захищатись зі зброєю в руках. Війна триває всюди, з особливою запеклістю між більшовиками та антибільшовицькими силами. Імперія зруйнована.

Розділ 4: Російські революції, побачені з Франції.

Французи, які проживають у Росії, та росіяни, які мешкають у Франції, сприймали ці події цілком відмінно один від одного. Але попри труднощі листування та подорожей у Європі, що перебувала у стані війни, взаємні стосунки є були у цей час досить інтенсивними. Саме тоді барон Жозеф де Бай, археолог та етнолог збирає колекцію документів у тих місцях, які були охоплені революційними подіями. Пізніше зібрана ним колекція документів утворила основу фондів Бібліотеки (BDIC), фактично уможлививши її заснування.

Розділ 5: Вшанування революції та створення її нового образу.

Спочатку це була справжня „Револуція”, а потім міф замінив реальність. «Жовтнева революція» стає святом, послідовністю щорічних урочистих вшанувань.

*Парад на Червоній площі 7 листопада 1983 р.
(BDIC)*

Україна на виставці

На цій виставці Україна була широко представлена плакатами, журналами, банкнотами. Про неї згадується на кількох пояснювальних панно та на картах. Бібліотека ім. С.Петлюри надала “Третій універсал” (прокламацію) чотирма мовами, примірник журналу “Громада” та банкноти. Інші документи надійшли від BDIC.

Troisième Universal

affiché ici en quatre langues
(ukrainien, russe, polonais et yiddish), 1917

Promulgués par la Rada (assemblée) à Kiev, les *Universali* (proclamation) affirment face à Petrograd l'autonomie culturelle et politique de l'Ukraine. Le troisième crée, dans le contexte du coup d'État bolchévique, la République populaire d'Ukraine et sera suivi le 9 janvier 1918 du quatrième *Universal* qui proclame l'indépendance.

Extrait :

Aux Ukrainiens et à tous les peuples de l'Ukraine ! Une heure douloureuse et difficile s'est abattue sur la terre de la République russe. Au nord, dans la capitale, a éclaté une lutte fratricide et sanglante. Le Gouvernement central a disparu et l'anarchie, le désordre et la ruine règnent dans tout le pays.

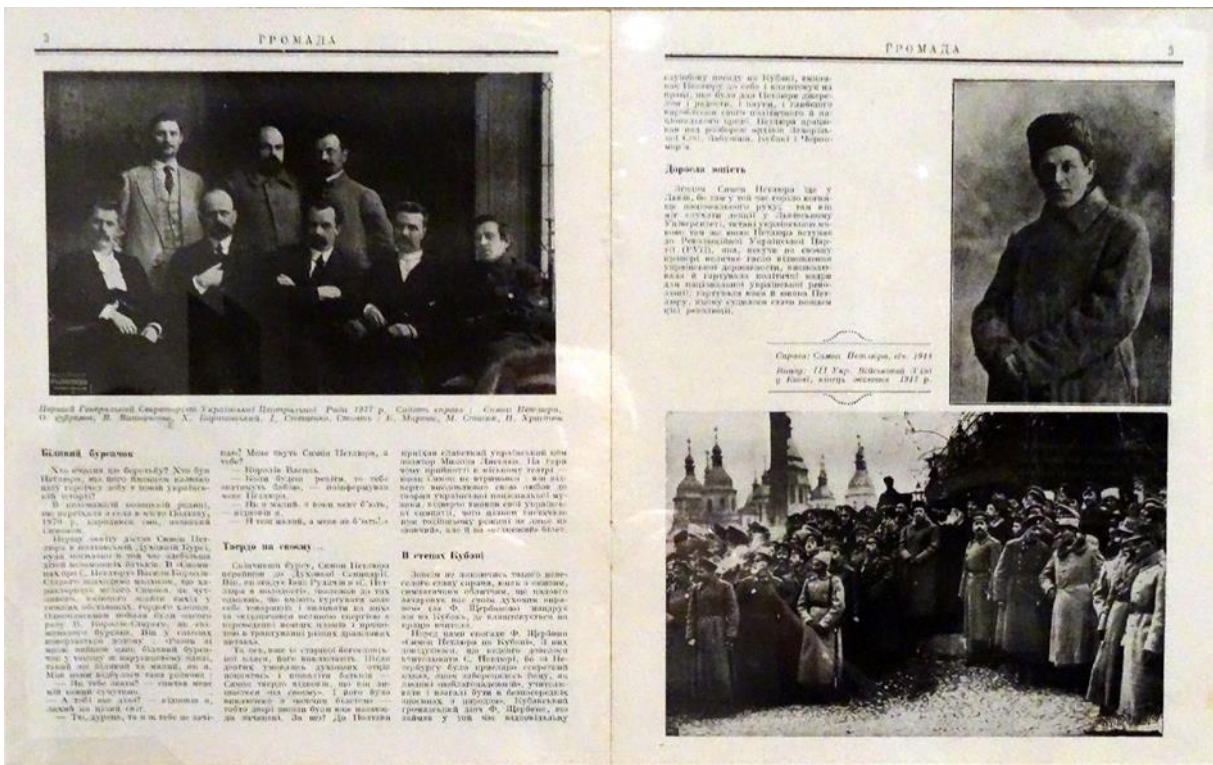
[...]

Désormais l'Ukraine est la République populaire d'Ukraine.

[...]

Jusqu'à la tenue de l'Assemblée constituante d'Ukraine, tout le pouvoir d'instaurer l'ordre, de voter les lois et de gouverner appartient à nous, la Rada centrale d'Ukraine et à notre gouvernement - le Secrétariat général d'Ukraine.

Bibliothèque ukrainienne Simon Petlura

Спеціальний випуск «Громади», присвячений Симону Петлюрі (1949). Ліва сторінка: перший Генеральний секретаріат Центральної Ради (1917). Права сторінка: згорі – Секретар з військових справ Симон Петлюра, січень 1918 р., внизу – збори на площі Святої Софії в Києві (3-й військовий з'їзд, який відбувся 20-31 жовтня 1917 р.)

Представлено паперові гроші, випущені Національним банком Української Народної Республіки. Зліва зверху вниз: 100 та 50 карбованців (початок 1918 р.), номінальна вартість написана українською мовою, на звороті – російською, польською та ідиш, також банкноти 100 гривень (1918), 500 гривень (1918).

Анонім, плакат «Українська Червона Армія звільняє свій народ» 1919 р. (BDIC)